

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30--
za pol leta K 15--
za četrt leta K 7.50
za 1 mesec K 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 43

Ptuj, 24. oktobra 1920

II. letnik

Velevažna naloga, katero izvršuje Ciril-
Metodova družba, je vsakemu znana. Sedaj
ko je čita naše Primorje in Korotan pod tuj-
čevim jarmom, je naša dolžnost, da s podvo-
jen mero podpremo našo družbo v izvrše-
vanju njene naloge.

Da tudi mi doprinesemo majhno žrto
domovini na oltar, priredijo tukajšnja moška
in ženska podružnica

dne 7. novembra 1920 ob 14. uri na florjansk. trgu JAVNO TOMBOLO.

Vsi rodoljubi se tem potom naprošajo,
da po svojih močeh prispevajo z darovi in z
denarjem, da bode čim sijajnejši uspeh iste.

Nobeden se naj ne odtegne te dolžnosti,
ker naša brezbržnost se bode maščevala nad
našimi potomci. Ne stojmo križanih rok, ozir.
naše podružnice, da se nam ne bode očitala,
da smo kot reka Krka, ki se ne vé, ali teče
ali stoji.

Na delo, ker brez žrtev ni zmage.

Darove sprejema gosp. upravitelj Toplak
na magistratu in gosp. Berlič v Narodnem
domu. Odbor.

Robske (suženjske) duše.

Pod tem naslovom piše Beograjska poli-
tika: Godinama smo slušali o neobično (ne-

navadno) razvijenosti Slovenaca o njiho-
voj upornosti proti Nemaca i o sjajnim
postignutim rezultatima. Godinama (skoz leta)
smo mi sve to ponavljali stranome (tujem-
inostranskemu) svetu u nebrojem članaka i
knjiga, diplomatskih nota i memoara. Ponav-
ljali smo, jer smo verovali, jer smo čvrsto
verovali, da su inteligentni sinovi slovenački
u istini uspeli probuditi duboko zaspalog
Slovenca, razbiti mu mrtvi san, razviti mu
nacionalnu svest, otvoriti mu volju za svojom
državom. Prevarili smo se, jer smo bili pre-
vareni, varali smo druge, jer su nas varali.
I jedina izvinica (opravičba) koju imamo pred
našim stranim (inostranskim) prijateljima
jest, da smo ih varali nesvestno, dok su nas
varali svesno, podpuno svesno (zavedno.)

Prostodušni, kao što smo, mi smo našim
merilima merili i Slovence i zato smo tako i
prevareni. Robovali smo vekovima (skozi sto-
letja) Turcima i nikad se s tim ropstvom
nismo mogli izmiriti. Robovali su i Slovenci
vekovima Nemcima, i mi smo naivno verovali,
da se i oni s tim ropstvom nisu mogli izmiriti.

Prevarili smo se.

Prevarili smo se, jer smo verovali, da se
rob nikada ne može izmiriti sa položajem
roba, a slovenački korutanski rob bio se izmorio.

Dok su nama Turci mogli ubiti samo
telo, ne i dušu, dotle su se oni predali Nemcu
i telom i dušom. I kad je došlo vreme gla-
sanju, te su ropske duše ropski i glasale:
za robstvo protivu slobode, za tuđu (tujo)
državu protivu svoje. To su rezultati slove-
načke narodne borbe protivu nemštine.

Jer dok je naša borba bila prvenstveno
(v prvi vrsti) upravljena (dirigirana) jednom
višem cilju — narodnom ujedinjenju, i dok
su se za taj cilj žrtvovali dragovoljno i s
pesmom na ustima stogodišnje generacije

je tudi od daleč videla in si je mislila: „Ko
bi ta dobil stavo, potem bi bila srečna.“ Vsi
so stavo poskusili, pa nobeden ni ujel prsta-
na. Prišla je vrsta na mladeniča, ki je imel
mesengastega konja; zaleti se okoli grajščine
in ko pride pod tisto okno, iz katerega so
vrgli prstan, kar seže v roko, pa je imel pr-
stan na prstu.

Radi bi bili govorili z njim, pa je kar
zletel in izginil in šel tja na tisti travnik;
ročno sleče mesengasto obleko in obleče na-
vadno, pobere svoje mačke in gre ročno do-
mov na peč z mačkami orat. Ko brata pri-
deta domov, vpraša ju precej, kateri je stavo
dobil. Rekla sta: „Neki tak mladenič je prišel,
ves je bil v mesengastem oblačilu, on je
dobil prstan.“ Nobeden ni vedel, kdo je bil.
On pa reče: „Saj sem vama prej pravil, da
sta neumna, če gresta. Jaz doma z mačka-
mi na peči orjem, pa mi je zmerom dobro.“

Ko ni vedel kralj, kdo je dobil kraljest-
vo in kraljčino, razglasil je še jedenkrat,
da kdor bo pri grajščini z najvišjega okna
zlati jabolko dobil na konji jezdec, njegovo
bo kraljestvo in kraljčino. Ko to dva brata
zvesta, spet očeta prosita, naj bi smela iti
srečo poskusiti; morebiti da dobi kateri zlati
jabolko. Oni pa, ki je na peči z mačkami
oral, smejal se je in rekel: „Kako sta ne-
umna; saj ne bosta ničesa dobila! Jaz pa
bom doma z mačkami oral, pa mi bo zme-

naše, dotle su inteligentni sinovi slovenačk
svodili (speljali) narodnu borbu ne na borbu
za jedan viši cilj, nego izključivo i jedino
na borbu za ugodnijim materijalnim životom.
I dok je naš seljak za svoj uzvišeni cilj
davao uvek i poslednju kap krvi svoje, i posled-
njeg sina, i poslednjeg voćica (voleka) u
zaprezi (zapregi), i poslednju (zadnju) zapregu,
dotle je slovenački seljak od tog voćica i od
te zaprege načinio svoj ideal. I zato, kada je
srpski seljak pozvan na Kosovo, on je listom
pošao, (a kada je slovenački seljak pozvan na
Gospodstvo polje, on je listom (z listom)
izdao, i ako se u tu borbu samo išlo glasač-
kim listićima (s glasovnicima) a ne puškom,
ni nožem.

Tako je on otkrio svoju užasno (strašno)
nacionalnu golotinu (nagoto) i svoje očajno
(obupno) odsustvo (nenavzočnost) svakih
viših ideala. To su bili neminovni (nemini-
ljivi) rezultati borbe onih slovenačkih generacija,
kojima (katerim) je ideal, bio i ostao jedino
u truhlu, u punom truhlu.

Ta borba nije i ne sme biti ideal današ-
njih generacija slovenačkih. Na njima, na nama
svima leži sveta dužnost, oslobodavati celo-
kupno slovenačko pleme i to ne samo iz
ekonomskog ropstva nego i iz duševnog
ropstva, jer ovo je glavnije, jer ovo (to) je
opasnije (nevarnije).

I u tom cilju imaju se probiti dva naj-
jača fronta najjača jer su oba u mentalitetu
(duševnosti, v mišljenju) slovenačkog seljaka:
a) popovski front prema Rimu, b) nemčurijski
prema Beču.

I neka se ni Rim ni Beč ne varuje:
Pitanje naše Koruške ostaje za nas otvoreno,
jer to glasačko roblje (sužnji) ipak su naša
braća, krv naše krvi. To roblje je danas
pljunilo na naš obraz i nama udara rumen

rom dobro.“ Ko ona dva odideta, pobere
mladenič svoje mačke v torbo, vzame srebrno
uzdo in gre na tisti travnik, potrese uzdo pa
pride tisti srebrni konj in prinese za princa
obleko. Bila je vsa s srebrom vezana. On za-
jaše konja in zdirja proti grajščini. Od daleč
ga že pozdravljajo. Vsi so hoteli, da bi on
prvi poskusil srečo, pa je rekel: „Le drugi
naj prej poskusijo, ki so dalj časa že tukaj,
potlej bom pa jaz.“ Vsi so poskusili, nobeden
ni dobil jabolke. Sedaj poskusi ta, pa jo je
prvokrat dobil. Na to ročno odide, da niso
vedeli kam, na tisti travnik, sleče princvsko
obleko in obleče navadno, pobere v torbo
svoje mačke in ročno gre domov na peč z
mačkami orat. — Onadva prideta domov,
bila sta prav žalostna; ta jima pa reče:
„Saj sem vama prej povedal, da sta neumna,
ko tje hodita. Jaz doma na peči z mačkami
orjem, pa mi je zmerom dobro.“

Kralj spet ni vedel, kdo je dobil kraljestvo,
kdo je dobil prstan in jabolko, zopet je dal
razglasiti, da kdor bi imel takega konja, da
bi na vrh grajščine šel po stopnicah, tam pri-
dobil lep venec in potem skočil jezde na tla,
on bo dobil kraljestvo in kraljčino. Spet to
izvesta brata in prosita očeta, naj bi jima
kupil prav živa konja. Res jima je oče kupil,
mlajši se jima pa smeje: „Kako sta neumna;
jaz pa doma na peči z mačkami orjem, mi
je pa zmerom dobro.“ Potem sta onadva odšla,

Pripovedka o fantu, ki je z mačkami oral.

(Nadaljevanje.)

Čez nekaj časa je bilo pa tam blizu
kraljestvo dano na stavo, da kdor bi z dru-
zega nadstropja ujel jezdec na konju prstan,
ki se mu bo spustil skozi okno, tisti bi dobil
kraljestvo in kraljčino. Ko starejša dva bra-
ta zvesta, začela sta tudi očeta prositi, naj
bi vsakemu kupil konja.

„Bova tudi midva poskusila srečo“. Res
je oče kupil vsakemu konja, mlajši pa je na
peči z mačkami oral in se jima je smejal in
rekel: „Kaka sta vidva neumna, če sta ravno
v šolo hodila, ko gresta tja na stavo!“

Ko onadva odideta, pobere on svoje
mačke, vzame mesengasto uzdo, gre tja na
tisti travnik, jo potrese, in glej, takoj pride
tisti mesengasti konj in prinese za mladega
kneza obleko ali opravo. Fant sleče navadno
obleko in obleče princvsko, katero mu je prine-
sel mesengasti konj. Obleka je bila vsa z me-
sengom vezana. Fant sede na konja in jezdi
proti grajščini. Ko ga zagledajo, pozdrav-
ljajo ga kar od daleč, in vsi so hoteli, da
bi bil najprej poskusil stavo. Pa je rekel:
„Le drugi naj naprej stavo poskusijo, ki so že
delj časa tukaj; jaz sem pa nazadnje prišel,
bom pa tudi najzadnji igral.“ Kraljčino ga

stida (rudečica sramu) u obraze. Ali če zato i naša borba biti upovnjiva jer će nam cilj biti uzvišeniji: da roblje izbavimo iz kandža (krempljev) avstrijskih i popovskih i tu (to) će borbu smelo povesti nove generacije slovenačke i ona stara Srbija, koja dosada nijedno svoje naciolo pitanje nije ostavila (pustila) nerešeno, pa neće ostaviti ni ovo.

Beč bar (vsaj) u ovome (v tem) ima i suviše (še preveč) dobrog iskustva, da bi ma i (ako tudi samo) za trenutak mogao poverovati u solidnost svoje pobeđe (zmage).

Dragi rojaki! Bridke, ali resnične so te besede. Suženjske mentalitete pa nima samo naš narod po Koroškem, nego posebno tudi po Stajerskem. Našemu ljudstvu treba nujno preporoda iz robske mentalitete v svobodne, ponosne ljudi!

D. K.

† Norbert Povoden.

V soboto, 11. oktobra zjutraj je zatisnil oči Norbert Povoden, gvardijan tukajšnjega minoritskega samostana in župnik okoliške fare. V ponedeljek so ga ob obilem spremstvu duhovščine in ljudstva položili k večnemu počitku na pokopališču v Rogoznici.

Rodil se je rajnik pred 50 leti pod zelenim Pohorjem v Rušah. Nadarjenega dečka so dali v šole. Po končanih gimnazijskih naukah (l. 1893) je stopil v minoritski red, ki ima svoje vzgojevališče na Dunaju. Tam je dokončal l. 1899 bogoslovne nauke na univerzi. Prišel je nato kot duhovnik k Sv. Trojici v Haložah. Ondi je postal po smrti Soviča župni upravitelj in l. 1909 je prišel za gvardijana na ptujski samostan, kjer je kot tak sedaj umrl.

Povoden je bil mož bistrega in živahnega duha, ki se je hitro ustvaril pravo sodbo. Bil je odkrit značaj, ki se ni znal pretvarjati ali hliniti, pa tudi ne zahrbtno rovati proti komurkoli. Ta lastnost mu ni pridobila premnogo prijateljev, ali pridobila mu je spoštovanje pri vseh, ki so imeli z njim opraviti, ki so ž njim občevali in ga natančneje spoznali. V večje družbe ni rad zahajal, v javnosti ni nastopal. Pač pa je bil v krogu svojih prijateljev in tovarišev duhovit zabavnik. Njegovo duševno obzorje je bilo široko. Pridobil si ga je s čitanjem in studiranjem raznovrstnih knjig. V njegovi knjižnici, kakeršno si nabavi redko kdo, so bile knjige najraznovrstnejše vsebine. Poleg knjig, ki jih je rabil v svojem duhovskem poklicu, je imel važne knjige filozofske, gospodarske,

ta pa je pobral svoje mačke in vzel tisto uzdo in je šel na tisti travnik, potrese uzdo in pride tisti zlati konj in prinese prinčevsko obleko. On sleče navadno obleko in obleče prinčevsko ter zajaše zlatega konja proti grajščini. Kralj je bil razglasil, če pride zopet tisti princ, naj se rani, da ga bodo potlej poznali. Ko ga zagledajo, začeli so ga pozdravljati. Kraljičina je mislila: „Ko bi dobil tale, ki je tako zál, kakor solnce.“ Vsi so hoteli, naj bi prvi poskusil, pa ni hotel, rekel je: „Le drugi naj prej, ki so prej prišli, jaz sem najzadnji.“ Vsi so poskusili, pa nobeden ni mogel gori. Naposled pa on to poskusi, bil je pa tako ročno gori, kakor bi mignil, in v trenutku je bil zopet na tleh, kakor blisk. Nikdo ga ni mogel raniti. Kraljičina pa je bila močna žalostna, ko ni vedela, kje je bil. Ko pride na travnik, ročno sleče prinčevsko obleko in obleče navadno, konju sname uzdo, mačke pobere in gre naglo domov na peč z mačkami orat. Ko brata prideta domov, bila sta žalostna, on pa ju vpraša: „Kako je bilo, ali sta kaj dobila?“ Pa rečeta: „Takšen mladenič je prišel, čisto je bil zlat: Ta je dobil venec, pa nobeden ni vedel, kam je izginil.“ Brat jima reče: „Saj sem povedal, da sta neuma, ko hodita tja. Jaz pa doma za pečjo z mačkami orjem in mi je zmerom dobro.“

Nato je prstan, jabolko in venec pregledoval na peči.

zgodovinske, zemljepisne, umetniške in leposlovne vsebine. Ob kupih knjig si mislil, da si prišel v sobo duševnega delavca, v sobo učenjaka. V tej svoji delavnici je našel zadovoljščino svojega življenja, tu se je njegov duh odpočil vsakdanjih skrbi, ko se je mogel udati svetu duševnega delovanja.

Iz zakona o volitvah narodnih poslancev za ustavotvorno skupščino kraljevine SHS.

(Nadaljevanje in konec.)

Člen 61.

Nihče ne sme stopiti na volišče z orožjem ali pa z orodjem, porabnim za boj, razen v primeru, določenem v členu 58. tega zakona kadar predsednik volilnega odbora pozove oboroženo pomoč, da vzdržuje red na volišču.

Niti državni niti samoupravni uslužbenci, ki nosijo po službenih predpisih orožje, ne smejo priti na volišče z orožjem, da izvrše svojo volilno pravico.

Člen 62.

V sobo, kjer se glasuje, je volilce spuščati po vrsti, po enega ali več, nikakor pa ne več nego po pet naenkrat.

Člen 63.

Vsak volilec, ko stopi v glasovalno sobo, mora, preden glasuje, povedati glasno, da ga slišijo vsi člani volilnega odbora, ime, priimek in poklic, v mestih, kjer je več volišč, pa tudi svoje stanovanje. — Ako volilca v volilnem odboru ne pozna, ga predsednik odbora, ko se je prepričal, da je volilec vpisan v volilni imenik, vpraša, ali je res oni, pod čigar imenom se je javil h glasovanju, ter ga opozori na zakonite posledice, če bi glasoval na tuje ime; če volilec potrdi, da je on tisti, pod čigar imenom se je javil h glasovanju, se mora o tem neznanem volilcu sestaviti zapisnik, v katerega se zabeleži njegov osebni popis, kakor tudi ulica in številka stanovanja. Predsednik ima pravico odrediti, da se tak neznan volilec tudi takoj fotografira. Ako tak neznan volilec na zahtevo odbora o svoji identiteti ne predloži dokazil, ki bi bila po presoji odbora zadostna, ga odbor ne sme pripustiti h glasovanju. Ako se v volilnem odboru glede volilca pojavi dvom o njegovi identiteti, mora odbor odločiti z večino glasov, ali se tak volilec pripusti h glasovanju ali ne.

Predsednik ali eden izmed članov volilnega odbora mora vsakemu volilcu, preden ga pripusti h glasovanju, glasno povedati,

Ko je oče prišel v hišo, je pa videl, da ima njegov najmlajši sin tiste reči, ki so bile dane v stavo. Oče je precej šel kralju povedati, da ima njegov najmlajši sin prstan, jabolko in venec. Kralj mu je rekel, naj pride sin k njemu. Oče gre domov, fantu pove, naj gre h kralju, fant pa reče: „Le pojdite kralju povedati: Kakor je njemu daleč od mene, tako je meni do njega.“ Oče gre kralju povedati, kaj je rekel sin. Ko mu pove sinov odgovor, zavzame se kralj in ukaže najlepšo kočijo napreči in s seboj vzame lepo prinčevsko obleko. Ko pride do tiste hiše, bil je fant za pečjo in je z mačkami oral. Kralj vpraša očeta, kje je tisti fant, ki ima prstan, jabolko in venec. Oče pokaže za peč in kralj reče: „Tako, ti imaš?“ Fant pravi: „Mislim, da imam!“ in pokazal je tisti zlati prstan, zlato jabolko in zlati venec. Potlej ga je kralj oblekel v lepo prinčevsko obleko, katero je prinesel s seboj in potlej mu je rekel: „Sedaj pojdeš pa z menoj!“ Fant je rekel: „Že grem, toda drugače ne, da vzamem mačke s seboj. Maček ne pustim, dokler bom na svetu.“ Kralj mu reče, naj jih vzame. Pa je pobral mačke v torbo in jih vzel s seboj. Ko pridejo do grajščine, vede ga kralj gori. Kraljičina je bila pa prežalostna, ko je dobila tega buteljna. Fant je rekel: „Tukaj imate kar špicaste peči; kako bom pa z mačkami oral?“ Naglo so mu morali plano peč pozidati, da je potlej z mačkami oral. Drugi so se mu pa smejali in ga imeli za norca.

(Konec sledi.)

katero ali čigavo kandidatno listo predstavljajo glasovalne skrinjice. Ako volilec ni vešč čitanju, mu mora na njegovo zahtevo predsednik ali član odbora prečitati vsa imena na kandidatnih listah. Ako se vse to ne zgodi, ima vsak član odbora pravico, da temu ugovarja in da, ko se glasovanje izvrši, zabeleži v zapisnik protest zoper nepravilno postopanje odbora. — Vsak predstavnik liste ali njegov namestnik ima pravico volilcu povedati, kateri stranki ali politični skupini pripada ta ali ona kandidatna lista ali skrinjica.

Predsednik dá volilcu, preden ta prične glasovati, eno kroglico; ko volilec prejme kroglico, jo dene v desno roko, zapre roko in gre s tako zaprto roko od skrinjice do skrinjice po vrsti, vtakne v vsako skrinjico roko, kroglico pa pri tem spusti v ono skrinjico, na kateri je prilepljena ona kandidatna lista, za katero hoče glasovati. Ko potegne roko iz poslednje skrinjice, jo mora vpričo vseh odpreti, tako da lahko vidi vsakdo, da nima več kroglice v njej in da je glasoval. Ves čas, dokler volilec glasuje, morajo predsednik in člani volilnega odbora paziti na to, da volilec ne dene kroglice v drugo roko in je ne odnese s seboj.

Oni volilec, ki zaradi tehtne hibe ne bi mogel glasovati tako, kakor je povedano v tem členu, ima pravico pred volilni odbor privedi pooblaščenca, da namesto njega odda glas. O tem mora sklepati volilni odbor ter sklep zabeležiti v zapisnik.

Člen 70.

Na dan volitev, na dan pred volitvami in dan po volitvah je prepovedano točiti ali kakorkoli dajati alkoholne pijače. To prepoved mora občinski urad razglasiti.

Člen 94.

(Kazen za darila ali obljube volilcem.)

Kdor dá ali obeta volilcu darilo ali mu ponudi ali obeta mesto v javni ali zasebni službi, da ga zavede, da podpiše kandidatno listo ali je ne podpiše, ali da že dani podpis nanjo prekliče, ali da za izvestno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje, se kaznuje z zaporom do enega leta in v denarju od 30 do 500 dinarjev.

Prav tako se kaznuje tudi volilec, ki sprejme darilo ali pa si ga dá obljubiti za to.

Člen 98.

(Kazen za več nego enkratno glasovanje.)

Volilec, ki glasuje več nego enkrat pri enih volitvah, se kaznuje v denarju od 50 do 500 dinarjev ali z zaporom od 1 do 6 mesecev.

Člen 99.

(Kazen, če kdo voli namesto druge osebe.)

Kdor glasuje ali pa se prijavi h glasovanju namesto drugega in pod njegovim imenom, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do enega leta.

Člen 100.

(Volilec mora roko poriniti v vse skrinjice.)

Volilec, ki noče glasovati v vsako skrinjico ali glasuje javno ali kakorkoli namenoma krši tajnost pri glasovanju, se kaznuje v denarju od 10 do 100 dinarjev.

Če kdo samo govori ali pripoveduje, da je glasoval za koga, se to ne smatra, da bi prekršil tajnost glasovanja.

Člen 102.

(Kazen za nedostojno vedenje na volišču.)

Volilec, ki se pri glasovanju vede nedostojno ali po glasovanju vkljub opominu predsednika volilnega odbora ne odide iz poslopja, v katerem se glasuje, se kaznuje z zaporom od enega do šest mesecev ali v denarju od 300 do 2000 dinarjev.

Takega volilca mora predsednik volilnega odbora odpraviti z volišča na zahtevo kateregakoli člana volilnega odbora ali predstavnika kandidatne liste ali upravičenega volilca; to se mora zapisati v volilni zapisnik.

Prav tako se kaznuje tudi oni, ki pride na volišče, pa ni vpisan v končno potrjeni abecedni volilni imenik, ako ne odide vkljub opominu pristojnih oseb.